

การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

1. กลุ่มเกษตรกร

1.1 ความเป็นมา

ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 140 ประกาศ ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เพื่อให้ราษฎรผู้มีอาชีพเกษตรกรรมรวมกันจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น มีหลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 141 ประกาศ ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีฐานะเป็นนิติบุคคล และสามารถประกอบธุรกิจต่าง ๆ ได้ ภายใต้การสนับสนุน ส่งเสริมและกำกับของทางราชการ

ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ขึ้น มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 เมษายน 2542 เป็นต้นไป โดยให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 140 ประกาศ ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 และบัญญัติให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2547 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กรกฎาคม 2547 เป็นต้นไป โดยให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 141 ประกาศ ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515

1.2 ประเภทเกษตรกร

เกษตรกรตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2547 หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์ และเกษตรกรประเภทอื่น ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

1.3 ความหมายของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2547 หมายความว่า บุคคล ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักจำนวน ไม่น้อยกว่าสามสิบคน และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาจารย์ร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรและจดทะเบียนจัดตั้งตาม พระราชกฤษฎีกาฯ ข้างต้น

2. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

เกษตรกรจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคน ผู้ประสงค์จะจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ให้ประสานขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแห่งท้องที่ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร จำนวน 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมเกษตรกร

เกษตรกรที่จะรวมกันจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรต้อง

- (1) เป็นบุคคลธรรมดาบรรลุนิติภาวะ และมีสัญชาติไทย

(2) เป็นบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

(3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(4) มีจำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน

ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประเภทเดียวกันและมีภูมิลำเนาในท้องที่เดียวกัน

(5) มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(6) ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรอื่น

หรือสมาชิกสหกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์ในการให้กู้ยืมเงินในขณะเดียวกัน

และในครอบครัวหนึ่งให้เป็นผู้เป็นสมาชิกได้หนึ่งคน

(7) สมาชิกร่วมกันลงทุนด้วยการถือหุ้นอย่างน้อยคนละหนึ่งหุ้น

แต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

(8)

ยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรและข้อบังคับที่ร่วมกันกำหนดขึ้นโดยเคร่งครัด

โดยจัดทำบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้ซึ่งประสงค์จะจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

เมื่อรวบรวมเกษตรกรตามขั้นตอนที่ 1 แล้ว ให้ดำเนินการ

(1) จัดประชุมเกษตรกรผู้ซึ่งประสงค์จะจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อ

- เลือกบุคคลจากที่ประชุมจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน เป็นคณะผู้ก่อการ

- กำหนดชื่อกลุ่มเกษตรกรตามประเภทเกษตรกรรม

(2) คณะผู้ก่อการ ต้องดำเนินการ

- กำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มเกษตรกรตามประเภทเกษตรกรรมให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสมาชิก

- จัดทำบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

- จัดทำร่างข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ

(3) คณะผู้ก่อการจัดประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร โดย

- นัดประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

- จัดทำระเบียบวาระการประชุม

- จัดเตรียมบัญชีลงชื่อผู้เข้าประชุม

- จัดเตรียมสมุดบันทึกรายงานการประชุม

- จัดประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เพื่อรับทราบชื่อกลุ่มเกษตรกร การกำหนด วัตถุประสงค์ของกลุ่มเกษตรกร และพิจารณาร่างข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร เพื่อกำหนดให้เป็นข้อบังคับของ กลุ่มเกษตรกร

ในการจัดประชุมทุกครั้งต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแห่งท้องที่กรณีภูมิภาค หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 หรือพื้นที่ 2 กรณีกรุงเทพมหานคร เข้าร่วมประชุมด้วย

2.3 ขั้นตอนที่ 3 การขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

คณะผู้ก่อการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด แห่งท้องที่ที่จะจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแห่งท้องที่ กรณีภูมิภาค หรือสำนักงาน ส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 หรือพื้นที่ 2 กรณีกรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เอกสารการขอจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วย

- (1) คำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร จำนวน 1 ฉบับ
- (2) ร่างข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร จำนวน 4 ฉบับ
- (3) บัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 2 ชุด
- (4) สำเนารายงานการประชุมเกษตรกรผู้ซึ่งจะจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร จำนวน 2 ชุด
- (5) สำเนารายงานการประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 2 ชุด

2.4 ขั้นตอนที่ 4 การจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแห่งท้องที่ กรณีภูมิภาค หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 หรือพื้นที่ 2 กรณีกรุงเทพมหานคร จัดส่งเอกสารการขอจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรตามขั้นตอนที่ 3 ให้ นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่จะจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อพิจารณารับจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่พิจารณารับจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เป็น 3 กรณี ดังนี้

(1) กรณีที่ 1 คำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรมีเอกสารครบถ้วนและถูกต้อง
นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่รับจดทะเบียน โดย

- ออกใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร
- จดทะเบียนข้อบังคับกลุ่มเกษตรกร
- แจ้งการรับจดทะเบียนให้กลุ่มเกษตรกร
- แจ้งสำนักงานสหกรณ์จังหวัดแห่งท้องที่
- แจ้งสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์แห่งท้องที่
- แจ้งสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

(2) กรณีที่ 2 คำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร หรือข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรมีรายการ
ไม่ถูกต้องครบถ้วน นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่ สั่งให้ผู้ก่อการแก้ไขหรือดำเนินการ
ให้ถูกต้องหรือส่งเอกสารให้ครบถ้วน

(3) กรณีที่ 3 นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่ไม่รับจดทะเบียน
ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมแสดงเหตุผลให้ผู้ก่อการทราบโดยไม่ชักช้า

ผู้ก่อการมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี
โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดภายใน 30 วัน
นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่รับจดทะเบียน
รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ก่อการทราบภายใน 60 วัน นับแต่วันรับอุทธรณ์
คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

2.5 ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินการหลังจากได้รับจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

- กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับจดทะเบียนแล้วมีสภาพเป็นนิติบุคคล
- บุคคลตามบัญชีเกษตรกรผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

มีสถานภาพเป็นสมาชิกตั้งแต่วันที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่รับจดทะเบียน
และได้ชำระค่าหุ้น ค่าธรรมเนียม แรกเข้า ตามจำนวนที่กำหนดครบถ้วนและลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิก
โดยคณะผู้ก่อการต้องจัดทำ

- (1) ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก
- (2) ทะเบียนสมาชิก
- (3) ทะเบียนหุ้น
- (4) ออกใบเสร็จรับเงินค่าหุ้นและค่าธรรมเนียมแรกเข้า

- คณะผู้ก่อการ มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร
และดำเนินกิจการของกลุ่มเกษตรกรได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

- คณะผู้ก่อการต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน 90 วัน

นับแต่วันรับใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อ

- (1) เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

- (2) เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ
- (3) กำหนดวงเงินดำเนินกิจการ
- (4) กำหนดแผนดำเนินงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (5) มอบหมายการตั้งปวงให้คณะกรรมการดำเนินการ โดย
  - (1) นัดประชุมสมาชิกกลุ่มเกษตรกร
  - (2) จัดทำระเบียบวาระการประชุม
  - (3) จัดเตรียมบัญชีลงชื่อผู้เข้าประชุม
  - (4) จัดเตรียมสมุดบันทึกรายงานการประชุม
  - (5) จัดประชุมใหญ่สามัญครั้งแรก

- กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับจดทะเบียนแล้ว ปรากฏว่า

- (1) ไม่มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน 90 วัน

นับแต่วันรับใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร

- (2)

กลุ่มเกษตรกรไม่เริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร
นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้เลิกกลุ่มเกษตรกร